

- 14 Auezov M.O. Abai zholy. Roman-epopeya. [Tekst] / Auezov M.O. // Almaty 1989.- T. I.- 608 s.
- 15 [Elektronnyj resurs]-Rezhim dostupa: <https://ru.wikiquote.org/wiki/Pifagor>
- 16 Nysanbaev, A.N. Abai and Russian Philosophy: Man and His Values [Text] / Nysanbaev, A.N.- 2022. - №15. - pp. 175–196.
- 17 Nysanbaev, A.N., Barlybaeva, G.G., Solovieva, G.G. Voprosy Filosofii [Text] / – 2022. - №11. - pp. 188–198.
- 18 Sydykov, Y.B. Personal meaning of the Kazakh philosophy in the space of intercultural dialogue [Text] / Sydykov, Y.B., Nysanbaev, A.N. // International Journal of Environmental and Science Education. – 2016. - № 11(10). - pp. 3690–3699.
- 19 Sydykov, Y.B. On the origins, stages and prospects of the Kazakh philosophy [Text] Sydykov, Y. B., Nysanbaev, A.N., Tuleshov, V.T. //International Journal of Environmental and Science Education. – 2016. - №11(11). - pp. 4054–4064.

АННОТАЦИЯ

В статье рассматривается философия морали Абая Кунанбаева. В Словах назиданиях, который является главным философским трудом, уделяется внимание проблемам воспитания и нравственности, истории и права этнических казахов. Автор подчеркивает роль и значение философии Абая в становлении национальной культуры, а также важность его идей в воспитании патриотизма и любви к Родине современной молодежи Казахстана.

ANNOTATION

The article discusses the moral philosophy of Abai Kunanbaev. In Words of Edification, which is the main philosophical work, attention is paid to the problems of education and morality, history and law of ethnic Kazakhs. The author emphasizes the role and significance of Abai's philosophy in the formation of national culture, as well as the importance of his ideas in nurturing patriotism and love for the Motherland of the modern youth of Kazakhstan.

ӘОЖ 81'0;373.1.02
FTAXP 16.21.29

Кударова К.Т., аға оқытушы, <https://orcid.org/0009-0007-4931-2733>

КеАҚ «Жәңгірхан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті», Орал қаласы, Қазақстан, T.karylgash@mail.ru

Шойбекова А.Ж., аға оқытушы, <https://orcid.org/0000-0002-5383-9155>

Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті, Алматы қаласы, Қазақстан, saynovna.a@mail.ru

Kudarova K.T., senior lecturer, <https://orcid.org/0009-0007-4931-2733>

NJSC "West Kazakhstan Agrarian-Technical University named after. Zhangirkhana", Ural, Kazakhstan, t.karylgash@mail.ru

Shoibekova A., senior lecturer, <https://orcid.org/0000-0002-5383-9155>

Kazakh National Agrarian Research University, Almaty, Kazakhstan, saynovna.a@mail.ru

ШЕТ ТІЛІН ОҚЫТУДА ЛЕКСИКАЛЫҚ ДАҒДЫНЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ FORMATION OF LEXICAL SKILLS IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Түйін

Мақалада шет тілін оқытуды лексикалық дағдының қалыптастыру қарастырылады. Автор лексикалық дағдыларды қалыптастыру кезеңінде де, оларды жетілдіру кезеңінде де шет тілі бойынша практикалық сабақтарда қолдануға болатын лексикалық материалды жүйелеу бойынша практикалық ұсыныстар береді. Тілдің лексикалық жағын оқытуда мұғалімге әр түрлі әдістер мен әдістерді меңгеріп қана қоймай, лексикалық материалмен жұмыс істеудің негізгі кезеңдері туралы түсінік қажет. Дегенмен, тілдік жаттығулар оқытудың ең маңызды кезеңі

болып табылады. Жаттығудың бұл санаты табиғи тілдегі іс-әрекетке тән мәселелерді шешеді және лексикалық бірліктерді мәлімдемеге, әңгімеге немесе жағдайға қосуды қамтиды. Берілген ақпараттың мазмұнына және белсендірілген лексикаға баса назар аудару тілдік жаттығулардың негізгі сипаттамасы болып табылады. Шет тілін оқытудағы ең маңызды мәселелердің бірі-лексикалық қорды меңгеру. Шет тіліндегі сөздердің саны өте көп, сондықтан қажырлы жұмысты талап етеді. Осы тұрғыдағы негізгі міндет-білім алушылардың бағдарламаның лексикалық минимумды толық меңгеруін қамтамасыз ету. Маңызды мәселе-белсенді және пассивті дағдыларды ажырата білу, қамту.

ANNOTATION

The article considers the formation of lexical skills of teaching a foreign language. The author gives practical recommendations on the systematization of lexical material, which can be used in practical classes in a foreign language both at the stage of formation of lexical skills and at the stage of their improvement. When teaching the lexical side of the language, the teacher needs not only to master various techniques and methods, but also to have an idea of the main stages of working with lexical material. Language exercises, however, are the most important stage of learning. This category of exercises solves problems typical of natural language activities and involves the inclusion of lexical units in a statement, conversation, or situation. The emphasis on the content of transmitted information and activated vocabulary is the main characteristic of language exercises.

Кілт сөздер: лексикалық құзыреттілік, дағдылар мен шеберлік, тілдік және сөйлеу тәжірибесі, лексикалық шеберлік, оқыту, шет тілі

Key words: lexical competence, skills and skill, language and speech experience, lexical skill, training, foreign language

Кіріспе. Бірнеше шет тілдерін білу қоғамдық дамудың барлық деңгейлеріндегі интеграция процестері сәттіліктің жетекші факторы болып табылады.

Алайда, бүгінгі таңда біздің елімізде шет тілдері өте танымал болғанына қарамастан, тиімді оқыту жүйесін құру үшін теориялық базаның жеткіліксіздігі сезілуде. Ресейлік және Қазақстандық ғылыми орталықтар шет тілдерін оқыту үрдісін тек университеттегі мамандық немесе мектептердегі оқу пәні ретінде қарастырғанымен түсіндіруге болады. Көп тілді білім берумен байланысты мәселелер білім ордасында теориялық және практикалық тұрғысынан зерттеле бастады. Осы фактіні ескере отырып, шет тілдерін жедел енгізуге және жалпы білім беретін мекемелерде коммуникативтік құзыреттілікті дамытуға қажетті нормативтік және әдістемелік қолдау көрсетілмеді.

Коммуникативті шет тіліндегі құзыреттіліктің маңызды құрамдас бөлігі-лексикалық құзыреттілік. А.А.Фетисова «лексикалық құзыреттілік» ұғымын «алынған лексикалық білімдердің, дағдылар мен іскерліктің, тілдік және сөйлеу тәжірибесінің жиынтығы негізінде тілдің тілдік, стилистикалық және әлеуметтік-мәдени нормаларына сәйкес тұлғааралық және мәдениетаралық шет тілдік қарым-қатынасты дұрыс жүзеге асыру қабілеті мен дайындығы ретінде» анықтайды [1]. Лексикалық құзыреттіліктің компоненттері:

- 1) лексикалық білім;
- 2) лексикалық дағдылар мен іскерліктер;
- 3) лексикалық қабілеттер (болжау, сөздердің мағынасын болжау, лингвистикалық болжамдар құру, санаттауды және тұжырымдамалауды жүргізу);
- 4) тілдік және сөйлеу тәжірибесі;
- 5) білім алушылардың жеке қасиеттері [2].

Лексикалық қорды терең меңгеру және оны барабар коммуникативті тапсырманың жадынан тез сақтау қызметте лексикалық бірліктерді белсенді қолданудың арқасында жүзеге асырылатындығын атап өткен жөн. Осы жерден әрбір жаттығу тиісті тапсырмаларға бағытталуы керек, алдыңғы және кейінгі жаттығулармен дұрыс үйлесуін, көлемі мен құрылымы бойынша оңтайлы болуын, және сонымен қатар лексиканы оқытудың жалпы схемасына сәйкес келуінен қорытынды жасауға болады [3].

Шет тілін оқытудың қазіргі коммуникативті әдісіне сүйене отырып, шет тілін оқытудың қазіргі заманғы коммуникативті әдісі, жаңа лексикалық бірліктер қарым-қатынастың нақты

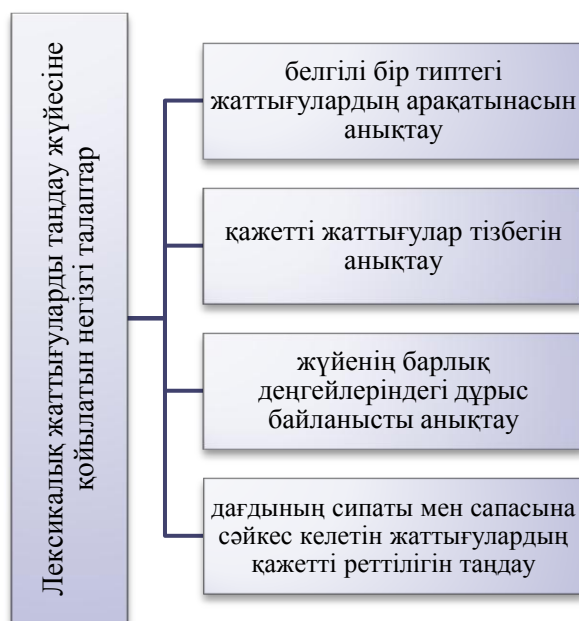
жағдайларына енгізілуі керек, бұл білім алушылардың осы жас тобының мүдделеріне сәйкес келуі керек.

Шет тілі сабағында білім алушыларға лексиканы оқыту мен есте сақтаудың стратегиялары мен әдістерін қолдануға үйрету, яғни оқытушы көмекші және ұйымдастырушы рөлін атқаратын автономды оқыту деп аталады. Ең дұрысы, білімгер ана тілін үйрену тәжірибесін еске түсіріп, өзінің ана тілін сезінуіне сүйене отырып, өзі (бірақ шет тілі оқытушысының қолдауымен) шет тілін үйрену стратегияларын таңдап, қолдануы керек. Әрине, оқытудың бастапқы кезеңінде мұғалім бағыттайды, нұсқаулар береді және қай жолмен жүру керектігін айтады, мысалы, сөздерді тиімді есте сақтау әдістерін ("Мнемотехника", кілт сөз әдісі, визуализацияны қолдану және т.б.) көрсетеді және түсіндіреді. Егер болашақта білімгер тілді меңгеруге қызығушылық пен ынталанса, осы әдістерді өз бетінше қолдануы керек, сонымен қатар өзінің жаңа әдістерін табуы керек [4].

Зерттеу материалдары мен әдістері. Жалпы білім беретін мекемеде лексиканы оқыту білімгерлер үшін де, оқу процесін ұйымдастырушылар үшін де белгілі бір қиындықтар туғызады.

Жаттығу - шет тілін үйренудің әр кезеңінде оқытудың маңызды құралы. Сөздік жаттығулар жүйесі сөздік қорын игерудің белгілі бір тұжырымдамасын білдіреді. Жаттығу жүйесін жобалау кезінде жаттығулардың қабылдау үшін қол жетімділігін ескеру қажет. Жүйенің маңызды бөлігі лексикалық бірліктерді енгізу болып табылады: бұл сөз ғана емес, сөздік топтар. Жаттығу жүйесінің маңыздылығы - бұл оқу процесінде лексикалық материалды игеруді ұйымдастыруға мүмкіндік береді [5].

Жаттығулардың әдістемелік ерекшеліктерін, олардың түрлерін білу және олардың ең қолайлысын таңдай білу материалды игеруге әлі кепілдік бермейді. Лексикалық жаттығуларды таңдау жүйесіне қойылатын негізгі талаптар 1-ші кестеде көрсетілген.

Кесте 1 – Лексикалық жаттығуларды талдау жүйесіне қойылатын негізгі талаптар

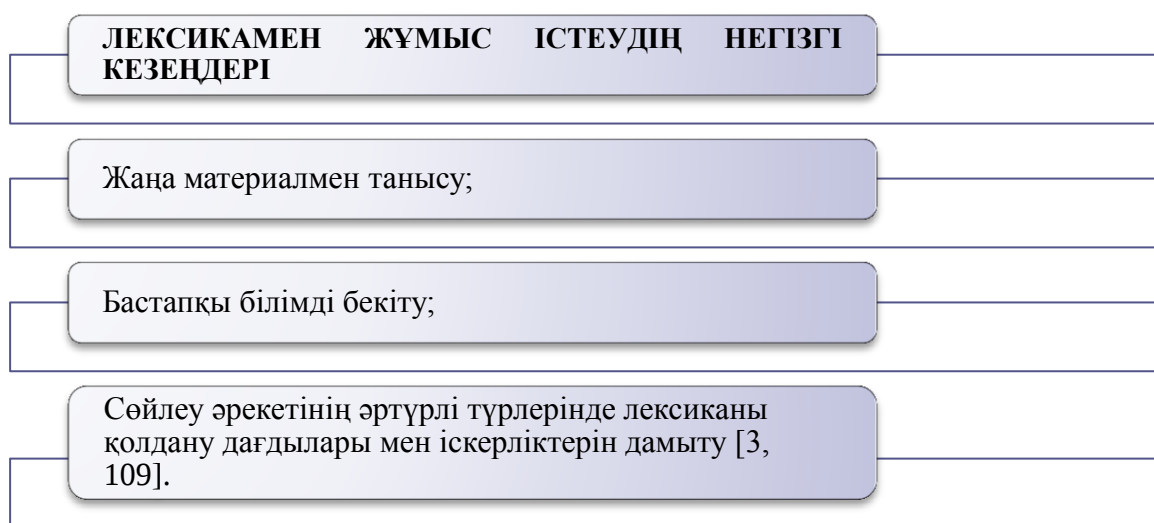
Әдетте, материалды игеруге және оны ауызша сөйлеуде қолдануға арналған жаттығулар бар. Сөйлеу әрекетінің кез-келген түрі үшін қарым-қатынас құралы ретінде жаттығулардың екі категориясы бар [6].

Лапидус Б.А. білім алушылардың тілдік материалды белсендіруге қатысуы, сондай-ақ келісілген тіл актісін жүзеге асыру шартты тілдік жаттығулардың мәнін құрайды деп санайды [7]. Жаттығулардың бұл санаты сөздік қорын автоматтандыру дәрежесін бақылайды және келесі деңгейдегі тілдік жаттығуларға кезең-кезеңімен көшуді қамтиды. Біз шартты түрде

сөйлейтін жаттығулар ең шығармашылық болып табылады және ынталандыру мен реакциялар жиынтығын білдіреді.

Жаттығудың бұл түрінің мақсаты - білім беру. Жаттығулардың бұл санаты тілдік іс-әрекеттің осы түрінің ерекшелігін және білім алушыларда лексикалық материалды игерудегі қиындықтарды ескереді. Шартты сөйлеу жаттығуларын репродуктивті элементтердің болуымен сипаттауға болады; шартты коммуникативтік сипаттағы; ауызша тілдік іс-әрекетті жүргізу кезінде тәрбиелік элементтердің және шартты уәждеменің болуы [8].

Дегенмен, тілдік жаттығулар оқытудың ең маңызды кезеңі болып табылады. Жаттығудың бұл санаты табиғи тілдегі іс-әрекетке тән мәселелерді шешеді және лексикалық бірліктерді мәлімдемеге, әңгімеге немесе жағдайға қосуды қамтиды. Берілген ақпараттың мазмұнына және белсендірілген лексикаға баса назар аудару тілдік жаттығулардың негізгі сипаттамасы болып табылады. Лексикамен жұмыс істеудің негізгі кезеңдерін 2-ші кестеден көре аласыз [9].

Кесте 2 – Лексикамен жұмыс істеудің негізгі кезеңдері

Ойын түріндегі лексикалық жаттығуларға келетін болсақ, олар білім алушылардың назарын, танымдық қызығушылығын дамытуға ықпал етеді, сабақта қолайлы психологиялық климат құруға көмектеседі [10].

Лексикалық ойындар: тілдік (білім алушыларды контекстен тыс сөздерді меңгеруге үйрету, сондай-ақ шет тіліндегі сөздің барлық жүйелік белгілерін игеру); сөйлеу (қолда бар лексикалық құралдармен әртүрлі коммуникативті мәселелерді шешу) болуы мүмкін [11].

Ойын жаттығуларын орындау кезінде сынып (топ) білім алушылардың белсенділігін қамтамасыз ету үшін әр түрлі жұмыс түрлерін қолдану ұсынылады: жұптық, топтық және фронтальды. Сабақ кезінде келесі жаттығуларды қолдануға болады [12]:

- берілген топқа сәйкес келмейтін сөздің анықтамасы;
- ұсынылған сөздерге сөз тіркесін құрастыру / таңдау;
- бірнеше зат есімдерге қосу / анықтамаларды сәйкестендіру;
- идиоматикалық сөздерді қолдану / мақал-мәтелдер және т. б. шашыраңқы сөздерді біріктіру;
- бір зат есімге мүмкіндігінше көп сын есімдер мен етістіктерді қолдану;
- сұрақтарға жауаптар беру;
- сөйлемдерді аяқтау;
- сөйлемдердің шашыраңқы бөліктерін үйлестіре отырып мәтін құрау;
- таңдалған сөздерге сұрақтар қою, жауаптары табу;
- сөздерге анықтама беру;
- суретке сай тақырыптарды таңдау;
- мақал-мәтелге түсініктеме беру;

- қалаларды, елдерді, батырларды, жануарларды, ертегілерді, және т. б. салыстыру;
- осы сөздермен әңгіме / диалог құру;
- әрекеттің немесе кейіпкерге сипаттама беру.

Нәтежелер және оларды талқылау. Орал қаласында орналасқан КеАҚ «Жәңгірхан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті» жанында аталмыш тақырып бойынша 1 курс білім алушыларымен зерттеу жұмысы жүргізіліп, төмендегідей нәтежені анықтадық. Ағылшын тілі пәні оқытушылары ретінде әртүрлі оқу жағдайларында білім алушылардың белсенді бірлескен оқу іс-әрекетіне жағдай жасалынды. Біз шет тілін практикалық меңгеруді бірінші орынға қоя отырып, ол заманауи білім алушыларға дағдылар мен іскерліктерді ғана емес, сонымен қатар олардың ойлауын дамытып, ой-өрісін кеңейтуі мақсатымыз болып табылды [13]. Сөздер мен лексика сөз тіркестерін шебер игеруде білім алушыға лексикалық дағды жақсы қалыптастырылды:

- тілдік құбылыстарды бақылау, салыстыру, талдау;
- контекст немесе сөзжасам элементтері бойынша бейтаныс лексикалық бірліктің мағынасы ажырату;
- әр түрлі сөздер, сөз тіркестерін қолдану;
- оқу сөздігін жүргізу және осыған ыңғайлы жазу формасын таңдау;
- сөздерді есте сақтау үшін тіректер мен мнемотехникалық әдістерді қолдану [14].

Тілдік жаттығулар икемділікті, беріктікті және продуктивті лексикалық дағдыларды қалыптастыруда үлкен нәтеже көрсетілді. Тілдік жаттығуларды орындау лексикалық дағдыларды дамытумен және жетілдірумен байланысты және алғашқы жаттығулардан кейінгі сабақтарда жүзеге асырылады. Контекстен тыс орындалатын тілдік жаттығулар, яғни коммуникативті тапсырманы ескермей, ойын формалары мен жұмыс режимдерін (жеке, жұпта, топта) пайдалану арқылы білімдерлердің қызығушылығын тудырдық [15].

Сөздің ресми түрде есте сақтау үшін "Light advertising" кроссвордтарының бос орындарын толтыру, берілген сөздегі бір әріпті ауыстыру арқылы жаңа сөз құру, "Magic square" ұзыннан қысқа сөздер құрастыру, әріптер мен буындардан сөздер құрастыру, кроссвордтар, сөздер тізбегінен жалпылама немесе кілт сөз іздеу сияқты әдістер орындалды [16]. Мұндай жазбаша тапсырмалар лексикалық дағдыларды дамыту үшін үлкен маңызға ие болды, өйткені лексиканың моторлы фиксациясы сөздердің – рефлексиялық, визуалды және есту байланыстарын нығайтуға және оларды жақсы есте сақтауға көмектеседі.

Қорытынды. Сөз тіркестерінің байланыстарын нығайтуға, тұжырымдаманың мазмұны мен көлемін нақтылауға, жаңа сөзді басқалармен үйлестіру әрекетін қалыптастыруға және жетілдіруге бағытталған тілдік жаттығулар шет тілінің лексикалық жағын оқытуда үлкен маңызға ие [17]. Оларға корреляция жаттығулары (зат есім мен сын есім, етістік және зат есім), жалпы сөзді немесе сөз тізбегіндегі артық сөздерді іздеу, "LEGO" және "Snowball" қағидаты бойынша сөздерден сөйлемдер құрастыру, берілген белгілер бойынша тақырыпты іздеу, ассограмманы толтыру, үш текшенің шеттерінде орналасқан сөздерден сөйлемдер құрастыру және т. [18].

Оқытудың орта және жоғары кезеңінде сөздік қорын "түгендеу" жаттығулары әсіресе өзекті болып табылады, олар лексиканы тақырыптық сөзжасамдық топтастыруды қамтиды, оның негізінде негізгі ұғымды (тақырыптың негізгі аспектісін) түйінді сөздер арқылы ашу (кіші мағыналардың аспектілері), орталықтан бұтақтар түрінде таралады және одан алыстаған кезде тармақталады [19].

Осылайша, егер білім алушылар қажетті лексикалық материалды игермеген болса, шет тіліндегі толыққанды қарым-қатынас болмайды деген қорытынды жасауға болады [20]. Қарым-қатынас орталығы әрқашан ойды жеткізу болып табылады, оны білдіру үшін сөзді біліп қана қоймай, оған ие болу керек.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

- 1 Фетисова, А. А. Лимерик как материал для работы над лексической стороной английского языка [Текст] / А. А. Фетисова // Иностранные языки в школе. - 2019.
- 2 Барышников, Н.В. Методика обучения второму иностранному языку в школе [Текст] / Н.В. Барышников. – М.: Просвещение, 2003. – 159 с.

- 3 Гальскова, Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. Пособие для учителя [Текст] / Н.Д. Гальскова. – М.: АРКТИ, 2000. – 320 с.
- 4 Лапидус, Б.А. Проблемы содержания обучения языку в языковом вузе [Текст] / Б.А.Лапидус. – Москва: Высшая школа, 2002. – 112 с.
- 5 Соловова, Е.Н. Методика обучения иностранным языкам. Базовый курс лекций: пособие для студентов пед. вузов и учителей [Текст] / Е.Н. Соловова. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 2017. – с. 101—123.
- 6 Зайцева, С.Е. Методика обучения лексике [Текст] / С.Е. Зайцева // Национальный Исследовательский технологический университет «МИСиС». Известия Южного федерального университета, 2019. – №3. – 86–90 с.
- 7 Стародубцева, О. Г. Типы упражнений для формирования лексических навыков устной речи в неязыковом вузе [Текст] / О.Г. Стародубцева // Научно– педагогическое обозрение, 2013. – №2. – 45–48 с.
- 8 Словарь педагогического обихода [Текст] / под ред. Л. М. Лузиной. – Псков, 2003. – 71 с.
- 9 Traxler, J. Current State of Mobile Learning / J. Traxler // Mobile Learning: Transforming the Delivery Education and Training, 2010. – URL: http://webdoc.sub.gwdg.de/edoc/ia/eese/artic26/linas/3_2006.html
- 10 Upstream Pre–Intermediate Student’s Book Obee Bob. – Evans Virginia Express Publishing, 2003. – 268 p.
- 11 Миролюбов, А.А. История отечественной методики обучения иностранным языкам [Текст] / А. А Миролюбов. – М.: Ступени, Инфра, 2002. – 448 с.
- 12 Миньяр-Белоручев, Р. К. Как стать переводчиком? [Текст] / Р.К. Миньяр-Белоручев. – М.: Готика. – 2019. – 176 с.
- 13 Азимов, Э.Г. Новый словарь методических терминов и понятий: теория и практика обучения языкам [Текст] / Э.Г. Азимов. – М.: ИКАР, 2010. – 446 с.
- 14 Комарова, Е. В. Формирование лексических навыков в процессе обучения иностранному языку [Текст] / Е.В. Комарова // Гуманитарные научные исследования: электронный научно–практический журнал, 2015. [Электронный ресурс]. – URL: <http://human.snauka.ru/2015/02/9664> (дата обращения: 23.02.23.)
- 15 Motallebzadeh, K., & Ganjali, R. (2011). SMS: Tool for L2 Vocabulary Retention and Reading Comprehension Ability. *Journal of Language Teaching & Research*, 2(5), 1111-1115.
- 16 Tabatabaei, O., & Goojani, A. H. (2012) The impact of text-messaging on vocabulary learning of Iranian EFL learners. *Cross-Cultural Communication*, 8(2), 47-55.
- 17 Lin, C. C., & Yu, Y. C. (2012). Learning English vocabulary on mobile phones. In *The medium matters (Proceedings from the 15th International CALL Conference)* (pp. 416-420).
- 18 Chen, C. M., & Chung, C. J. (2008). Personalized mobile English vocabulary learning system based on item response theory and learning memory cycle. *Computers & Education*, 51(2), 624-645.
- 19 Basoglu, E. B., & Akdemir, O. (2010). A comparison of undergraduate students' English vocabulary learning: Using mobile phones and flash cards.
- 20 Гальскова, Н.Д. Современная методика обучения иностранному языку [Текст] / Н.Д.Гальскова. – М.: «Аркти–Гласа». – 2020. – 328 с.

REFERENCES

- 1 Fetisova, A. A. Limerik kak material dlya raboty nad leksicheskoy storonoy anglijskogo yazyka [Tekst] / A. A. Fetisova // Inostrannye yazyki v shkole. - 2019.
- 2 Baryshnikov, N.V. Metodika obucheniya vtoromu inostannomu yazyku v shkole [Tekst] / N.V. Baryshnikov. – М.: Prosveshchenie, 2003. – 159 s.
- 3 Gal'skova, N.D. Sovremennaya metodika obucheniya inostrannym yazykam. Posobie dlya uchitelya [Tekst] / N.D. Gal'skova. – М.: ARKTI, 2000. – 320 s.
- 4 Lapidus, B.A. Problemy soderzhaniya obucheniya yazyku v yazykovom vuze [Tekst] / B.A.Lapidus. – Moskva: Vysshaya shkola, 2002. – 112 s.

5 Solovova, E.N. Metodika obucheniya inostrannym yazykam. Bazovyj kurs lekcij: posobie dlya studentov ped. vuzov i uchitelej [Tekst] / E.N. Solovova. – 2-e izd. – M.: Prosveshchenie, 2017. – c. 101–123.

6 Zajceva, S.E. Metodika obucheniya leksike [Tekst] / S.E. Zajceva // Nacional'nyj Issledovatel'skij tekhnologicheskij universitet «MISiS». Izvestiya YUzhnogo federal'nogo universiteta, 2019. – №3. – 86–90 s.

7 Starodubceva, O. G. Tipy uprazhnenij dlya formirovaniya leksicheskikh navykov ustnoj rechi v neyazykovom vuze [Tekst] / O.G. Starodubceva // Nauchno– pedagogicheskoe obozrenie, 2013. – №2. – 45–48 s.

8 Slovar' pedagogicheskogo obihoda [Tekst] / pod red. L.M. Luzinoj. – Pskov, 2003. –71 s.

9 Traxler, J. Current State of Mobile Learning / J. Traxler // Mobile Learning: Transforming the Delivery Education and Training, 2010. – URL: http://webdoc.sub.gwdg.de/edoc/ia/eese/artic26/linas/3_2006.html

10 Upstream Pre–Intermediate Student's Book Obee Bob. – Evans Virginia Express Publishing, 2003. – 268 p.

11 Mirolyubov, A.A. Istoriya otechestvennoj metodiki obucheniya inostrannym yazykam [Tekst] / A. A Mirolyubov. – M.: Stupeni, Infra, 2002. – 448 s.

12 Min'yar-Beloruchev, R. K. Kak stat' perevodchikom? [Tekst] / R.K. Min'yar-Beloruchev. – M.: Gotika. – 2019. – 176 s.

13 Azimov, E.G. Novyj slovar' metodicheskikh terminov i ponyatij: teoriya i praktika obucheniya yazykam [Tekst] / E.G. Azimov. – M.: IKAR, 2010. – 446 s.

14 Komarova, E. V. Formirovanie leksicheskikh navykov v processe obucheniya inostrannomu yazyku [Tekst] / E.V. Komarova // Gumanitarnye nauchnye issledovaniya: elektronnyj nauchno–prakticheskij zhurnal, 2015. [Elektronnyj resurs]. – URL: <http://human.snauka.ru/2015/02/9664> (data obrashcheniya: 23.02.23.)

15 Motallebzadeh, K., & Ganjali, R. (2011). SMS: Tool for L2 Vocabulary Retention and Reading Comprehension Ability. Journal of Language Teaching & Research, 2(5), 1111-1115.

16 Tabatabaei, O., & Goojani, A. H. (2012) The impact of text-messaging on vocabulary learning of Iranian EFL learners. Cross-Cultural Communication, 8(2), 47-55.

17 Lin, C. C., & Yu, Y. C. (2012). Learning English vocabulary on mobile phones. In The medium matters (Proceedings from the 15th International CALL Conference) (pp. 416-420).

18 Chen, C. M., & Chung, C. J. (2008). Personalized mobile English vocabulary learning system based on item response theory and learning memory cycle. Computers & Education, 51(2), 624-645.

19 Basoglu, E. B., & Akdemir, O. (2010). A comparison of undergraduate students' English vocabulary learning: Using mobile phones and flash cards.

20 Gal'skova, N.D. Sovremennaya metodika obucheniya inostrannomu yazyku [Tekst] /N.D.Gal'skova. – M.: «Arkti–Glasa». – 2020. – 328 s.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается формирование лексических навыков при обучении иностранному языку. Автор дает практические рекомендации по систематизации лексического материала, которые могут быть использованы на практических занятиях по иностранному языку как на этапе формирования лексических навыков, так и на этапе их совершенствования. При обучении лексической стороне языка учителю необходимо не только овладеть различными приемами и методиками, но и иметь представление об основных этапах работы с лексическим материалом. Языковые упражнения, однако, являются наиболее важным этапом обучения. Эта категория упражнений решает проблемы, типичные для занятий на естественном языке, и предполагает включение лексических единиц в высказывание, беседу или ситуацию. Акцент на содержании передаваемой информации и активированном словарном запасе является основной характеристикой языковых упражнений.